

ТЕХНОЛОГИЯИ ИТТИЛООТӢ

ДОНИСТАНИ МЕТОДИКАИ ТАЪЛИМ ЧӢ БАРТАРИЯТ ДОРАД?

Хуршед Сайдалиев,
муовини директори
МҚТМ

Технологияи иттилоотӣ ҳамчун фанни асосии таълим дар муассисаҳои таҳсилоти умумӣ нақши муҳиммеро дар рушди қобилиятҳои техникӣ ва маърифатии хонандагон мебозад. Инноватсияи босуръат рушдкунада ва ҷаҳони иттилоотии дар ҳоли тараққӣ раванди таълими водор менамояд, ки методикаи таълими фанни технологияи иттилоотиро ба шароити муосир мутобиқ гардонад. Методикаи таълими фанни технологияи иттилоотӣ дар муассисаҳои таҳсилоти умумӣ на танҳо ба омӯзиши технологияи компютерӣ,

балки ба баланд бардоштани зехниятҳои технологӣ ва маҳорати азхудкунии ин фанни муҳими таълимӣ равона шудааст.

Мақсади асосии таълими фанни технологияи иттилоотӣ дар муассисаҳои таҳсилоти умумӣ-ин таълими васеи хонандагон ва инкишофи қобилияти онҳо ҳамчун мутахассисони дар соҳаи илму техника ва технологияҳои иттилоотӣ мебошад. Барои расидан ба ин мақсад, методикаи таълими фанни технологияи иттилоотӣ бояд на танҳо ба таҳияи донишҳои назариявӣ, балки ба тақмили малақаҳои амалӣ, ба рушди қобилиятҳои таҳлилий ва эҷодӣ, инчунин қобилияти ҳамкориҳои хонандагон бо технологияҳои муосир равона карда шавад.

Дар ин замина метавонем ҳадафҳои таълимӣ ва омӯзиширо хотирнишон намоем:

Дониш ва фаҳмиши амиқи технологияи иттилоотӣ: Омӯзиши асосҳои технологиҳои иттилоотӣ, аз қабili

алгоритмсозӣ, барномасозӣ, сохти компютер ва истифодаи дастгоҳҳои технологӣ.

Таъмини малақаҳои технологӣ: Хонандагон бояд малақаҳои амалӣ ва техникӣ, ба монанди навиштани барномаҳо, истифодаи системҳои амалиётӣ ва хизматрасониҳои интернетиро пайдо кунанд.

Рушди қобилиятҳои эҷодӣ: Қобилиятҳои эҷодии хонандагон, ки барои таҳияи лоиҳаҳо, таҳқиқот ва муаммоҳои технологӣ лозим аст, бо истифода аз методҳои таълими муосир ва техникҳои интерактивӣ тақмил дода мешаванд.

Табдили дониш ба амал: Омӯзиши барномаҳо ва алгоритмҳо, инчунин иҷрои амалҳои мушаххас дар муҳити компютер, ба хонандагон имконият медиҳад, ки дарсҳоро дар ҳаёти воқеӣ татбиқ кунанд.

Бояд қайд кард, ки бо дарназардошти мақсадҳои гузошташуда, метавон вазифаҳои муайянеро барои расидан ба ҳадафҳои гузошташуда иҷро намуд.

Вазифаҳои асосии методикаи таълими фанни технологияи иттилоотӣ бояд барои расидан ба мақсадҳои таълимӣ, самаранок ва муфид бошанд. Ин вазифаҳоро метавонд ба гурӯҳҳои гуногун тақсим кард. Аз ҷумла:

– фаҳмонидани асосҳои назариявии технологияҳои иттилоотӣ, аз ҷумла алгоритм, дастгоҳҳои компютерӣ ва барномасозӣ;

– таҳия ва гузаронидани машғулиятҳои амалии муфид, ки дар онҳо хонандагон таҷрибаи истифодаи технологияҳои иттилоотиро ба даст меоранд;

– рушди қобилиятҳои ҳаллу ҷалби масъалаҳо бо истифодаи воситаҳои технологӣ;

– таҳия ва гузаронидани лоиҳаҳо ва тадқиқотҳои гурӯҳӣ, ки ҳамкориҳои хонандагонро дар бар мегирад.

Инчунин дар асоси вазифаҳои нишон додашуда метавон онҳоро ба категорияҳои гуногун ҷудо намуд. Аз ҷумла:

Вазифаҳои назариявӣ. Фаҳмонидани асосҳои технологияҳои иттилоотӣ: Таҳқиқи консепсияҳои асосии технологияҳои иттилоотӣ, аз қабилӣ алгоритм, структураи маълумот, барномасозӣ, шабакаҳои компютерӣ ва бехатарии иттилоот.

Таъмини донишҳо дар бораи технологияҳои муосир: Огоҳ намудани хонандагон аз инноватсияҳои навин, барномаҳои маъруф ва кашфиёти технологӣ, то онҳо дар фаҳмиши ҷаҳони муосир шод бошанд.

Вазифаҳои амалӣ. Гузаронидани машғулиятҳои амалӣ: Ташкили чорабиниҳо ва лоиҳаҳои амалие, ки дар он хонандагон метавонанд малакаҳои технологӣ ва амалиро касб кунанд. Ин метавонад шомил сохтани барномаҳо, таҳия ва арзёбии лоиҳаҳо ва анҷом додани тадқиқот бошад.

Тақмили малакаҳои барномасозӣ: Таҳия ва гузаронидани машғулиятҳои барномасозӣ, ки хонандагон бояд кодҳоро

нависанд, алгоритмҳо ва методҳои барномасозиро истифода баранд.

Вазифаҳои иҷтимоӣ. Таҳия ва таҳкими қобилиятҳои ҳамкориҳои иҷтимоӣ: Гузаронидани лоиҳаҳои гурӯҳӣ, ки ба водорсозии хонандагон нигаронида шудааст; дар якҷоягӣ кор кунанд, робитаҳо ташкил намоёнд ва малакаҳои муоширатро тақмил диҳанд.

Рушди масъулияти иҷтимоӣ: Огоҳ кардани хонандагон дар бораи масъалаҳои иҷтимоӣ ва этикӣ, ки бо истифодаи технологияҳо, алаҳусус дар замони имрӯза, алоқаманд мебошанд.

Вазифаҳои арзёбӣ. Танзими усулҳои арзёбӣ: Омӯзгорон бояд методҳои арзёбӣ, ба монанди тестҳо, арзёбии амалӣ, лоиҳаҳо ва интизоми арзёбии равиши таълимиро ба танзим дароранд.

Пешниҳод кардани фикру мулоҳизаҳо: Омӯзгорон бояд ба хонандагон фикру мулоҳизаҳоро бо арзёбии асоснок пешниҳод кунанд, то онҳо фаҳманд, ки дар кучо ва ҷи гуна метавонанд тақмил ёбанд.

Мақсад ва вазифаҳои методикаи таълими фанни технологияи иттилоотӣ ба рушди дониш ва малакаҳои технологӣ, қобилиятҳои эҷодӣ ва иҷтимоӣ, ҳамчунин масъулияти иҷтимоӣ равона гардидаанд. Омили муҳим дар таълим ин ташкили муҳити интерактивӣ ва самаранок мебошад, ки дар он хонандагон метавонанд ба раванди омӯзиш шавқманд бошанд ва имкониятҳои навро барои рушд пайдо кунанд.

Методикаи таълими фанни технологияи иттилоотӣ барои расидан ба мақсад ва вазифаҳои таълимии худ истифодаи техникаҳои гуногунро дар бар мегирад:

Машғулиятҳои интерактивӣ: Машғулиятҳои интерактивӣ имкони ҷалби ҷаҳонаи хонандагонро фароҳам меоранд. Ин усулҳо метавонанд ба истифодаи усулҳои интерактивӣ, барномаҳои таълимии онлайн ва омӯзиши мустақим равона шаванд. Тақми-

ли ин усулҳо имконият медиҳад, то хонандагон бо малакаҳои технологӣ шинос шаванд.

Гурӯҳи корӣ. Гурӯҳи корӣ барои анҷом додани лоиҳаҳо ва таҳқиқоти муштарак, муҳити эҷодӣ ва ҳамкориҳои хонандагонро фароҳам меорад. Дар ин равиш, донишомӯзон метавонанд маҳорати муошират, ҳамкориҳои дастаҷамъӣ ва ҳаллу фасли мушкилотро рушди боэътимод бахшанд.

Машғулиятҳои онлайнӣ. Истифодаи платформаҳои онлайн барои таълим, ки имкони дастрасии бемаҳдуд ва мустақим ба манобеи таълимиро фароҳам меорад, дар шароити имрӯза муҳим аст. Машғулиятҳои онлайнӣ ба хонандагон кумак мекунад, то бо хидматҳои гуногуни интернетӣ ва воситаҳои таълимӣ шинос шаванд.

Воситаҳои мултимедиявӣ. Истифодаи воситаҳои мултимедиявӣ, аз қабили аниматсияҳо, наворҳо ва аксҳо, дар раванди таълим, хусусиятҳои визуалӣ ва аудиоӣ ба мавзӯҳои мураккаб ворид мекунад. Ин воситаҳо ба хонандагон кумак мекунад, то бо мавзӯ бештар шинос ва огоҳ шаванд.

Методикаи таълими фанни технологияи иттилоотӣ бо истифодаи методҳои интерактивӣ, технологӣҳои нав ва методҳои арзёбии самаранок имкон медиҳанд, то раванди таълим самаранок ва ҷолиб бошад. Методҳои муосир, дастгоҳҳои интерактивӣ ва усулҳои корӣ дар гурӯҳ мадад мерасонанд, ки хонандагон ба фаҳмиши амиқ ва муҳити

таълимӣ динамикӣ расанд. Ин методҳо, дар маҷмӯъ, ба рушди қобилиятҳои эҷодӣ, технологӣ ва иҷтимоии хонандагон мусоидат мекунанд.

Дар омӯзиши фанни технологияи иттилоотӣ ба монанди дигар фанҳо нақшаи таълимӣ бояд бо дарназардошти эҳтиёҷ ва манфиатҳои хонандагон таҳия шаванд. Инчунин, таълим бояд модуль ва интерактивӣ бошад, то ки хонандагон бо омӯзиши назариявӣ ва амалӣ шод бошанд. Махсусан, бо дарназардошти синну соли хонандагон, дарсҳо метавонанд дар шакли мавзӯҳои аниматсионӣ, лоиҳаҳо ва тадқиқот гузаронида шаванд.

Истифода ва идоракунии вақт дар таълим хеле муҳим аст. Устодон бояд бо дарназардошти қобилиятҳои гуногун ва суръати фаҳмидани хонандагон, вақти таълимиро дуруст тақсим кунанд. Мешавад, ки ба дарсҳо вақти муайянеро барои тадқиқот ва таҳияи лоиҳаҳо, ҳамчунин вақти махсус барои арзёбӣ ва баргаштан ба мавзӯҳои муаммоӣ ҷудо кард ва ин дар раванди таълим хеле ҳам зарур аст.

Методҳои арзёбӣ бояд на танҳо донишҳои назариявиро, балки малакаҳои амалии хонандагонро низ фаро гиранд. Арзёбии мунтазам ва хос барои беҳтар кардани сифати таълим, ҳамчунин барои фаҳмидани ҳислатҳои шахсии хонандагон кумак мекунад. Инчунин, гузаронидани арзёбии гурӯҳӣ метавонад хонандагонро барои ба ҳам кор кардан ва ҳамкориҳои муфид равона кунад.

Методикаи таълими фанни технологияи иттилоотӣ дар муассисаҳои таҳсилоти умумӣ на танҳо ба омӯзиши назария, балки ба тақмили малакаҳои амалӣ, таҳияи муҳити таълимӣ созанда ва рушди хусусиятҳои шахсият мусоидат мекунад. Ин равиш ба хонандагон ёрӣ мерасонад то дар дунёи муосир бо технологияҳои навин ва иттилоотӣ самаранок кору фаъолият анҷом диҳанд.